Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	11990
Zaaknummer	043211987
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	26 november 2026
Datum besluitvormende raadsvergadering	10 december 2026
Van afdeling	Ruimte & Ondernemen
Onderwerp	Actualisatie Bodemfunctieklassekaart, Bodemkwaliteitskaart en Handreiking bodembeheer
Portefeuillehouder	Wethouder H.P.J.M. ter Veen

Samenvatting

Om grondverzet binnen de gemeente en de regio Noord-Holland Noord op een verantwoorde, uniforme en efficiënte wijze te kunnen blijven uitvoeren, zijn geactualiseerde regionale documenten opgesteld. Deze sluiten aan bij de Omgevingswet en bieden een actueel kader voor het toepassen en hergebruiken van grond.

Raadsvoorstel

Inleiding

De bodemkwaliteitskaart, de bodemfunctieklassenkaart en het beleidskader voor bodembeheer vormen samen het kader voor het verplaatsen en hergebruiken van grond binnen de gemeente Opmeer. De gemeente en andere initiatiefnemers kunnen deze documenten gebruiken bij werkzaamheden waarbij grond vrijkomt of wordt toegepast. De kaarten geven inzicht in de verwachte bodemkwaliteit. Daardoor is bij grondverzet niet altijd aanvullend bodemonderzoek of een partijkeuring nodig. Dit vereenvoudigt het grondverzet en kan kosten besparen.

Opmeer werkt sinds 2011 samen met andere gemeenten in Noord-Holland Noord aan regionaal beleid voor grondverzet. Dit beleid is vastgelegd in de Nota bodembeheer 2017, die in november 2020 is herzien. Om de geldigheid te waarborgen heeft het college eind 2025 de bodemkwaliteitskaart uit 2020 opnieuw vastgesteld, in afwachting van een geactualiseerde bodemkwaliteitskaart.

In juni 2025 is Opmeer samen met de vijftien andere gemeenten in Noord-Holland Noord gestart met een nieuwe actualisatie. Daarbij zijn de bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctieklassenkaart op basis van actuele gegevens vernieuwd. Ook is de Nota bodembeheer geactualiseerd en omgevormd tot de voorliggende Handreiking bodembeheer. Met deze actualisatie worden de regels en werkwijzen voor grondverzet overzichtelijker en waar mogelijk eenvoudiger. Hierdoor kunnen inwoners, ondernemers, aannemers en andere initiatiefnemers die met grondverzet te maken hebben eenvoudiger en efficiënter werkzaamheden uitvoeren.

Voorgesteld besluit

1. De ‘Bodemkwaliteitskaart Regio Noord-Holland Noord’, inclusief de bijbehorende bodemfunctieklassekaart, vast te stellen, voor zover deze betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente Opmeer;
2. De ‘Handreiking bodembeheer regio Noord-Holland Noord’ vast te stellen;
3. De bodemkwaliteitskaarten van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Drechterland, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Schagen, Stede Broec en Texel te aanvaarden als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van toe te passen grond, voor zover de betreffende kaart bestuurlijk is vastgesteld en van vergelijkbare kwaliteit is;
4. De taken met een uitvoerend karakter rondom grondverzet aan het college van burgemeester en wethouders te delegeren.

Argumenten

1.1 Actualisatie is noodzakelijk voor een actueel en uitvoerbaar bodembeleid

De geactualiseerde kaarten sluiten aan op de Omgevingswet en bieden een actueel kader voor grondverzet en bodembeheer. De bodemfunctieklassenkaart geeft de functies Landbouw/natuur, Wonen en Industrie weer. De bodemkwaliteitskaart bestaat uit een ontgravings- en toepassingskaart en kan als bewijsmiddel bij grondverzet worden gebruikt. Bestaande onderdelen van het bodembeleid blijven, voor zover van toepassing, via het overgangsrecht onderdeel van het tijdelijke omgevingsplan.

1.2 Regionale afstemming vereenvoudigt grondstromen

Raadsvoorstel

Door binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord een gezamenlijk kader te hanteren, kan gebiedseigen grond doelmatiger worden hergebruikt. Er komen meer toepassingsmogelijkheden beschikbaar en in daarvoor geschikte gevallen is minder aanvullend bodemonderzoek nodig.

1.3 Het beleid beschermt gevoelige functies

De Handreiking bevat onder meer strengere eisen voor onverharde kinderspeelplaatsen en moes- en volkstuinen. Daarnaast zijn regels opgenomen voor onder andere oude woongebieden, wegen en bermen, voormalige teeltpercelen, regionale waterkeringen en duingebieden.

1.4 Delegatie beperkt de bestuurlijke belasting

Om de bestuurlijke belasting te beperken en uitvoerende wijzigingen efficiënt te kunnen verwerken, wordt voorgesteld een aantal bevoegdheden aan het college te delegeren. Hierdoor kunnen wijzigingen met een uitvoerend en technisch karakter sneller worden afgehandeld zonder dat daarvoor telkens een afzonderlijk raadsbesluit nodig is. De delegatie heeft uitsluitend betrekking op:

- Wijzigingen van de bodemfunctieklassenkaart;
- Het toevoegen van aanvullende gegevens aan de bodemkwaliteitskaart die geen invloed hebben op het vastgestelde maatwerk;
- Het onder voorwaarden accepteren van een bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van toe te passen grond;
- Het opnieuw vaststellen van een gewijzigde bodemfunctieklassenkaart en/of bodemkwaliteitskaart, voor zover deze wijzigingen geen gevolgen hebben voor het in het omgevingsplan opgenomen maatwerk.

Beleidsmatige keuzes en wijzigingen die gevolgen hebben voor het maatwerk in het omgevingsplan blijven voorbehouden aan de gemeenteraad.

1.5 Alternatieven

Een alternatief is om de documenten niet vast te stellen. In dat geval ontbreekt een actueel regionaal beleidskader voor bodembeheer. Hierdoor zal bij grondverzet vaker afzonderlijk bodemonderzoek nodig zijn en wordt regionale uitwisseling van grond minder eenvoudig en efficiënt.
Daarnaast kan ervoor worden gekozen geen delegatie te verlenen aan het college voor toekomstige wijzigingen van de bodemfunctieklassenkaart. In dat geval blijft iedere wijziging voorbehouden aan de raad. Dit biedt de raad maximale betrokkenheid bij toekomstige actualisaties, maar leidt ook tot een hogere bestuurlijke belasting en een minder efficiënte verwerking van wijzigingen met een uitvoerend of technisch karakter. Hierdoor kunnen noodzakelijke actualisaties meer tijd in beslag nemen

Kanttekeningen

Bij dit voorstel gelden de volgende kanttekeningen:

- De in de handreiking beschreven maatwerkregels zijn niet rechtstreeks juridisch bindend. Hiervoor is eerst opname in het omgevingsplan vereist.
- Een erkende bodemkwaliteitskaart van een andere gemeente kan alleen als bewijsmiddel worden gebruikt wanneer deze bestuurlijk is vastgesteld en voldoende vergelijkbaar is met de lokale situatie.

- Locaties met een bekende of vermoede afwijkende bodemkwaliteit zijn uitgesloten van de kaart. Voor deze locaties kan aanvullend bodemonderzoek noodzakelijk blijven.
- De actualiteit van de kaarten en het beleid moet periodiek en bij relevante ontwikkelingen worden beoordeeld. Wanneer actualisatie niet tijdig plaatsvindt, bestaat het risico dat bij grondverzet wordt uitgegaan van verouderde gegevens.

Beoogd maatschappelijk effect

Met de vaststelling van de kaarten en de handreiking beschikt de gemeente over een actueel bodembeleidskader voor grondverzet dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. Hiermee wordt een zorgvuldig evenwicht bereikt tussen een doelmatig hergebruik van grond en baggerspecie, bescherming van de bodemkwaliteit en het beperken van administratieve lasten voor gemeente en derden. Daarnaast wordt aangesloten bij de regionale werkwijze binnen Noord-Holland Noord, waardoor grondverzet efficiënt kan plaatsvinden en onnodig aanvullend bodemonderzoek zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het beoogde resultaat is een actueel, juridisch houdbaar en uitvoerbaar kader voor bodembeheer dat zowel de bescherming van de leefomgeving als een efficiënte uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen ondersteunt.

Wettelijk kader

De raad is op grond van de Regeling bodemkwaliteit 2022 bevoegd om de bodemkwaliteitskaart vast te stellen en bodemkwaliteitskaarten van andere gemeenten als grondslag voor een milieuverklaring bodemkwaliteit te aanvaarden. De beleidsruimte bij de bodemkwaliteitskaart is beperkt, omdat deze kaart hoofdzakelijk op actuele bodemgegevens en voorgeschreven technische uitgangspunten is gebaseerd.
De bodemfunctieklassenkaart geeft weer hoe de landbodem op basis van het gebruik van een gebied is ingedeeld. Op grond van artikel 5.89p van het Besluit kwaliteit leefomgeving moet de landbodem ingedeeld worden in de bodemfunctieklassen landbouw/natuur, wonen en industrie.
Het Besluit activiteiten leefomgeving bevat de landelijke regels voor grondverzet en het toepassen van grond.
Sinds 1 januari 2024 beschikt de gemeente van rechtswege over een omgevingsplan, bestaande uit een tijdelijk en een nieuw deel. De bestaande bodemfunctieklassenkaart en het bestaande gebiedsspecifieke bodembeleid maken op grond van het overgangsrecht deel uit van het tijdelijke deel. De bevoegdheid van de gemeenteraad om het omgevingsplan vast te stellen, volgt uit artikel 2.4 van de Omgevingswet.
De Handreiking bodembeheer bevat het gemeentelijke beleidskader voor het verplaatsen en hergebruiken van grond binnen Opmeer. De gemeenteraad stelt dit beleidskader vast vanuit zijn kaderstellende bevoegdheid als bedoeld in artikel 147 van de Gemeentewet. De Handreiking bevat ook maatwerkregels. Deze worden via een afzonderlijke procedure opgenomen in het nieuwe deel van het omgevingsplan. Pas na vaststelling en inwerkingtreding van de wijziging van het omgevingsplan gelden deze maatwerkregels als juridisch bindende regels voor derden. Pas dan kunnen ook de kaarten en de Nota Bodembeheer volledig worden ingetrokken.
Op grond van artikel 156 van de Gemeentewet wordt voorgesteld de niet-beleidsmatige bevoegdheden aan het college te delegeren.

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Na vaststelling worden de kaarten gepubliceerd.

Financiën

Aan de vaststelling zijn geen directe financiële gevolgen verbonden. De mogelijkheid om de kaart als bewijsmiddel te gebruiken en grond regionaal te hergebruiken kan kosten voor onderzoek, transport, reiniging, stort en de aanschaf van primaire grondstoffen voor de gemeente en andere initiatiefnemers beperken.

Uitvoering

De maatwerkregels uit de Handreiking worden in een afzonderlijk traject in het omgevingsplan opgenomen. De Omgevingsdienst gebruikt de kaarten en het beleid bij de uitvoering van bodemtaken. De geldigheid van de bodemfunctieklassenkaart, bodemkwaliteitskaart en handreiking bodembeheer is onder de Omgevingswet niet langer geregeld. Actualisatie vindt plaats wanneer ontwikkelingen of nieuwe inzichten daartoe aanleiding geven.

Bijlagen

B1 Bodemkwaliteitskaart Regio Noord-Holland Noord (inclusief BFKK)
B2 Handreiking bodembeheer regio Noord-Holland

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

Gelet op:

- Artikel 2.4 en 2.7 van de Omgevingswet;
- Het Besluit activiteiten leefomgeving;
- Artikel 5.89p van het Besluit kwaliteit leefomgeving
- Artikel 25c, derde lid, van het Besluit bodemkwaliteit
- Artikel 5.32 en artikel 7.13 van de Regeling bodemkwaliteit 2022
- Artikel 147 en 156 van de Gemeentewet

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 20 oktober 2026,

Gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 26 november 2026;

besluit:

1. De 'Bodemkwaliteitskaart Regio Noord-Holland Noord', inclusief de bijbehorende bodemfunctieklassekaart, vast te stellen, voor zover deze betrekking heeft op het grondgebied van de gemeente Opmeer;
2. De 'Handreiking bodembeheer regio Noord-Holland Noord' vast te stellen;
3. De bodemkwaliteitskaarten van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Drechterland, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Schagen, Stede Broec en Texel te aanvaarden als bewijsmiddel voor de chemische kwaliteit van toe te passen grond, voor zover de betreffende kaart bestuurlijk is vastgesteld en van vergelijkbare kwaliteit is;
4. De taken met een uitvoerend karakter rondom grondverzet aan het college van burgemeester en wethouders te delegeren.

Besloten in de raadsvergadering van 10 december 2026.

{{esl: Signer1:Capture:size(200,50)}} *{{esl: Signer2:Capture:size(200,50)}}*

L. Gijben
griffier

H.M. Wiersema
voorzitter